

**Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-методичної роботи
професор Роман ВЕРНИДУБ
« 20 » р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ

другого (магістерського) рівня вищої освіти

для усіх спеціальностей університету

Київ – 2025

Укладачі програми: **Віктор АНДРУЩЕНКО**, академік НАПН України, доктор філософських наук, професор, ректор УДУ імені Михайла Драгоманова, академік НАПН України, член-кореспондент НАН України, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики ННІ філософії та освітньої політики;
Віктор ВАШКЕВИЧ, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики ННІ філософії та освітньої політики;
Сергій ТЕРЕПИЩИЙ, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики ННІ філософії та освітньої політики.

Рецензенти:

Сергій РУДЕНКО, доктор філософських наук, професор, заступник декана філософського факультету, професор кафедри української філософії і культури Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
Денис СВИРИДЕНКО, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні Науково-методичної ради УДУ імені Михайла Драгоманова «27» серпня 2025 року, протокол № 11.

Затверджено на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова
серпня 2025 р., протокол № 1.

«28»

I. Пояснювальна записка

Програма навчальної дисципліни «Філософія освіти» складена відповідно до освітньо-професійних (освітньо-наукових) програм підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей УДУ імені Михайла Драгоманова.

Мета навчальної дисципліни:

полягає у сприянні формуванню самостійного, творчого мислення через засвоєння теоретичних та методологічних засад сучасної освіти, переорієнтації мислення на засвоєння і застосування методу філософської рефлексії в освіті, поєднанні фундаментальної професійної підготовки майбутніх магістрів з сучасними філософсько-світоглядними уявленнями про зміст, засоби і форми освітнього процесу.

II. Орієнтовний план навчальної дисципліни

№ з/п	Назва навчальної дисципліни, шифр за навчальним планом та кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	лекції	семінарські	практичні	СРС	Аудиторні	лекції	семінарські	практичні	СРС
1	Філософія освіти, ЗП01, 3 кредита ЄКТС	22/20	12	10/8	-	68/70	10	6	4	-	80
	Разом:	22/20	12	10/8	-	68/70	10	6	4	-	80

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Модуль 1. Філософія освіти як галузь філософії та навчальна дисципліна

Тема 1.1. Феномен освіти. Освіта як сфера духовно-інтелектуальної діяльності людини. Завдання освіти. Формування особистості громадянина. Всебічна розвиненість, повноцінність, добросовісність. Продуктивний поступ суспільства. Соціалізація людини. Оптимальна адаптація людини до життя. Освіта як механізм відтворення життєдіяльності людини на індивідуально-особистісному і соціально-культурному рівнях. Статус освіти – вчити і виховувати. Освіта як визначальний фактор духовності. Освіченість, загальнообов'язкові стандарти освіти. Освіта та її зв'язок з раціональною і логічною самодисципліною, орієнтація на знання, розвиток пам'яті і мислення. Свобода творчості в освіті. Суть і значення освіти з позицій філософського аналізу.

Тема 1.2. Предмет і мета філософії освіти. Понятійний апарат філософії освіти. Філософія освіти як методологічна основа аналізу освітніх систем, освітньої політики, стратегії і тактики освітніх практик. Філософія освіти і парадигма педагогічної науки. Індоктринація в освіті. Філософія освіти як нова соціальна науково-теоретична дисципліна. Плюралізм парадигми філософії освіти. Зміна структури і стратегії обґрунтування філософії освіти стосовно до предмету, який є предметом обговорення. Філософський аналіз в сфері освіти. Зв'язки філософії освіти з гносеологією, аксіологією, етикою, естетикою, антропологією, соціальною філософією, освітньою політикою. Філософія освіти як сфера філософського знання, яка вивчає методологічні засади функціонування і розвитку освіти як цілісної системи. Завдання філософії освіти, вироблення нових цінностей як відповідь на виклики, що постали перед сучасною цивілізацією, інтеграція наукових досліджень в освіті.

Тема 1.3. Історична генеза філософії освіти. Освіта і виховання Античності. Школа софістів. Парадокс Сократа. Парадокс та місія Платона. Арістотель як вчитель ефективного користування розумом. Стоїцизм. «Бог є дух»: сутність середньовіччя. Розвиток християнства і інших світових релігій. Тома Аквінський. Августин Блаженний. Гуманізм як освітня філософія. Просвітництво. Кант і Гегель: започаткування педагогічної науки.

Тема 1.4. Філософсько-освітні ідеї в Україні. Філософсько-освітні ідеї XVI-XVII ст. Заснування і розвиток своїх освітніх інституцій. Вироблення критеріїв освіченості. Визначення літературно-джерельних авторитетів. Виокремлення власних наукових, філософських та релігійних пріоритетів. Формування вітчизняної філософсько-освітньої стратегії. Братства. Острозька академія. Києво-Могилянська академія. Поєднання світової філософії з українськими світоглядними орієнтирами. Парадокс Сковороди. Кордоцетризм і раціоналізм. Ідея Сковороди про сродний труд. Завдання кожної людини як свій шлях до Бога. Філософія «серця» Сковороди як вчення про досягнення людиною щастя. Київська академічна традиція XIX-початку XX ст. Діяльність та ідеї М. Драгоманова.

Модуль 2. Освітні ідеї основних напрямів філософії. Проблеми філософії освіти

Тема 2.1. Критична теорія як теоретичний дискурс освіти. Критика суспільства та культури. Рефлексивне ставлення до знання. Пояснення виникнення об'єктів свого пізнання. Макс Горькаймер. Міждисциплінарність і практико-політична «ангажованість». Критична теорія як складова неомарксистської теорії суспільства. Теодор Адорно. Вальтер Бенямін. Герберт Маркузе. Еріх Фромм. Отто Кірхгаймер. Франц Нойманн. Франкфуртська школа. Психоданаліз. Постструктуралізм. Фемінізм. Постколоніалізм. Мультикультуралізм. Дослідження расизму, сексизму, етноцентризму, колоніалізму. Дискурсивне різноманіття «критичних теорій». Культурні дослідження. Літературна критика. Критика освіти.

Тема 2.2. Постмодернізм як трансформуючий погляд на сучасну освіту. Постмодернізм як культурне явище. Модерністське бачення людини. Витоки цивілізаційної кризи. Постмодернізм як критичний і трансформуючий погляд на сучасність. Погляди Р.Барта, Ж.Батая, Ж. Бодрійяра, Ж. Дельоза і Ф.Гваттарі, Ж. Дерріда, П. Козловські, Ж.-Ф. Ліотара, М. Фуко, В.Вельша, Ф.Джеймсона. Критика ієрархічних систем (расизму, етноцентризму, сексизму, ейджизму). Плюралізм і змішання стилів. Толерантність до невизначеності. Визнання хаосу як середовища для інновацій. Акцент на різноманітності і множинності, сприяння культурному розмаїттю («філософія відмінностей»). Толерантність до Іншого, інклюзивність культури («філософія включення»). Переосмислення підстав, на яких ґрунтується європейська культура і цивілізація (критика логоцентризму, відносність істини, дискурсивність і контекстуальність знання). Радикальне реформування освіти (освіта як практика свободи). Демократичність і плюралізм самоцінних практик в освіті. Індивідуалізовані методи навчання. Освіта для дорослих.

Тема 2.3. Проблеми філософії освіти. Навчання і учіння. Політика та етика освіти. Цінність знань та навчальна програма. Логіка та критичне мислення. Навчання та освіта дорослих. Педагогічна освіта. Математична та природознавча освіта. Релігійна освіта. Художня та літературна освіта. Медіаосвіта. Політика та етика освіти. Академічна доброчесність. Мультикультуралізм та космополітанізм в освіті. Громадянська освіта. Інклюзивність і справедливість в освіті. Гендерна освіта. Віртуальна освіта. Сучасні теорії освіти. Ідея університету. Університет у сучасну добу. Болонський процес. Принципи європейської вищої освіти.

IV. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. *Філософія освіти* : навчальний посібник. 2-е видання / за наук. ред. академіка В.П. Андрущенко [та ін.]. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2021. 348 с.
https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/33916/Filosofia%20Osvity_2021.pdf
2. Терепищій С. *Філософія освіти*. Цикл лекцій. Youtube-канал «Освітні ландшафти»,
<https://www.youtube.com/watch?v=jdJlILlOTVw&list=PL6RGdK0JRiTinfLFMLOtD67KkdbjDdZ>
3. Терепищій С. *Філософія освіти*: навчальний курс,
<https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=2433>
4. Noddings N. *Philosophy of education*. Routledge, 2022. 280 p.

Витяг з протоколу № 5
засідання кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
від 23 грудня 2024 року

ПРИСУТНІ: *Вашкевич В.М. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри; Андрущенко В.П. – доктор філософських наук, професор, академік НАПН України, ректор Університету; Вернидуб Р.М. – доктор філософських наук, професор, проректор Університету; Драпушко Р.Г. – кандидат філософських наук, доцент, проректор Університету; Панченко Л.М. – кандидат філософських наук, професор, вчений секретар Університету; Новіцька Т.В. – кандидат філософських наук, доцент кафедри; Бобрицька В.І. – доктор педагогічних наук, професор; Терепищій С.О. – доктор філософських наук, професор; Матусевич Т.В. – кандидат філософських наук, доцент; Процька С.М. – кандидат педагогічних наук, доцент.*

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про затвердження навчальної програми/освітнього компонента «Філософія освіти» загального циклу для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей УДУ імені Михайла Драгоманова (Автори: Андрущенко В.П., ректор УДУ імені Михайла Драгоманова, член-кор. НАН України, академік НАПН України, д. філос. н., професор, д. філос. н., професор, Вашкевич В.М., завідувач кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, д. філос. н., професор, Терепищій С.О., д. філос. н., професор).

СЛУХАЛИ:

Завідувач кафедри, д. філос. н., професор Вашкевич Віктор Миколайович повідомив професорсько-викладацький склад кафедри про затвердження навчальної програми/освітнього компонента «Філософія освіти» загального циклу для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей УДУ імені Михайла Драгоманова (Автори: Андрущенко В.П., ректор УДУ імені Михайла Драгоманова, член-кор. НАН України, академік НАПН України, д. філос. н., професор, д. філос. н., професор, Вашкевич В.М., завідувач кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, д. філос. н., професор, Терепищій С.О., д. філос. н., професор).

УХВАЛИЛИ:

Затвердити навчальну програму/освітній компонент «Філософія освіти» загального циклу для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей УДУ імені Михайла Драгоманова (Автори: Андрущенко В.П., ректор УДУ імені Михайла Драгоманова, член-кор. НАН України, академік НАПН України, д. філос. н., професор, д. філос. н., професор, Вашкевич В.М., завідувач кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, д. філос. н., професор, Терепищій С.О., д. філос. н., професор).

Завідувач кафедри соціальної філософії,
філософії освіти та освітньої політики
д. філос. н., професор

Секретар кафедри

Віктор ВАШКЕВИЧ

Світлана ПРОЦЬКА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 11

засідання Вченої ради Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики

«25» червня 2025 року

ГОЛОВА – РУСАКОВ Сергій Сергійович, кандидат філософських наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики.

СЕКРЕТАР – ПРОЦЬКА Світлана Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики

ПРИСУТНІ: *Василенко В. С.*, заступниця директора з навчально-методичної роботи, ст. викладач кафедри богослов'я та релігієзнавства; *Глушко Т. П.*, заступниця директора з наукової роботи та міжнародних зв'язків, професор кафедри філософії, д. філос. н., професор; *Андрущенко Т. І.*, завідувачка кафедри етики та естетики, д. філос. н., професор; *Бондаренко В. Д.*, завідувач кафедри богослов'я та релігієзнавства, д. філос. н., професор; *Вашкевич В. М.*, завідувач кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, д. філос. н., професор; *Гончаренко К. С.*, завідувачка кафедри філософії, к. філос. н., доцент; *Розова Т. В.*, завідувачка кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології, д. філос. н., професор; *Бобрицька В. І.*, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, д. пед. н., професор; *Ворожейкін Є. П.*, ст. викладач кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології, к. філос. н.; *Дорога А. Є.*, професор кафедри етики та естетики, к. філос. н., професор; *Легкун Т. В.*, викладач кафедри філософії, к. філос. н.; *Матюшко Б. К.*, доцент кафедри філософії, к. філос. н., доцент; *Новіцька Т. В.*, голова трудового колективу та профспілки інституту, доцент кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, к. філос. н.; *Осадча Л. В.*, професор кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології, к. філос. н., доцент; *Терещицький С. О.*, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, д. філос. н., професор; *Целковський Г. А.*, доцент кафедри богослов'я та релігієзнавства, к. філос. н., доцент, докторант; *Чорноморець Ю. П.*, професор кафедри богослов'я та релігієзнавства, д. філос. н., професор; *Шульга Т. Ю.*, ст. викладач кафедри етики та естетики; *Загребельна І. В.*, голова первинної профспілкової організації студентів ННІ ФОП, студентка групи 2Філо; *Корицький Я. Б.*, голова Наукового товариства студентів та аспірантів ННІ ФОП, аспірант спеціальності 031 «Релігієзнавство»; *Чуріна Д. К.*, голова студентського парламенту ННІ ФОП, студентка групи 2Куль; *Слюсар М. Д.*, заступниця голови студентського парламенту ННІ ФОП, студентка групи 3Куль; *Логвіненко К. О.*, ст. лаборант кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології.

Порядок денний:

Про затвердження програми навчальної дисципліни «Філософія освіти» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

СЛУХАЛИ:

Про затвердження програми навчальної дисципліни «Філософія освіти» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

ВИСТУПИЛИ:

Василенко В. С. (заступниця директора з навчально-методичної роботи) ознайомила присутніх про затвердження програми навчальної дисципліни «Філософія освіти» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

УХВАЛИЛИ:

Затвердити програму навчальної дисципліни «Філософія освіти» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Результати голосування:

Всього членів ради – 25;

Присутні – 25.

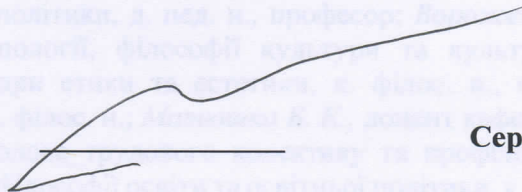
ГОЛОСУВАЛИ:

«за» - 25;

«проти» - немає;

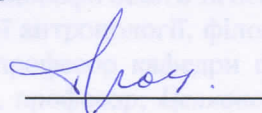
«утримались» - немає.

Голова Вченої ради

Сергій РУСАКОВ

Секретар Вченої ради

Світлана ПРОЦЬКА

Порядок денний:

Про затвердження програми навчальної дисципліни «Філософія освіти» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

РЕЦЕНЗІЯ

на Програму навчальної дисципліни/ освітнього компонента
«Філософія освіти»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
(Автори-укладачі: Андрущенко В.П., Вашкевич В.М., Терепищій С.О.)

Програма навчальної дисципліни «Філософія освіти» для магістерського рівня освіти в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова є надзвичайно актуальною та глибоко опрацьованою. Вона гармонійно поєднує фундаментальні філософські концепції з сучасними викликами освітнього процесу, що забезпечує студентам широке розуміння основних тенденцій розвитку освіти. Особливістю програми є її методологічна спрямованість, що стимулює розвиток критичного та аналітичного мислення, а також сприяє усвідомленню ролі філософської рефлексії у побудові ефективних освітніх стратегій. Чітка структура курсу, поділена на два великі модулі, дозволяє студентам послідовно опанувати ключові теоретичні основи філософії освіти та актуальні проблеми, що постають перед освітньою сферою у ХХІ столітті. Завдяки цьому дисципліна не лише формує професійні компетентності, а й сприяє інтелектуальному розвитку студентів, готуючи їх до осмисленого аналізу складних соціокультурних процесів.

Важливим компонентом програми є її міждисциплінарний підхід, що дозволяє студентам інтегрувати знання з інших освітніх дисциплін, таких як «Освітня політика і лідерство», «Психолого-педагогічні технології у вищій школі» та «Організація наукових досліджень». Така взаємопов'язаність сприяє глибшому розумінню освітніх процесів, допомагаючи майбутнім фахівцям у сфері філософії освіти ефективно поєднувати теоретичні знання з практичними навичками. Програма передбачає детальний аналіз історичної генези філософії освіти, що дає студентам змогу простежити еволюцію освітніх ідей від античності до сучасності. Це, своєю чергою, дозволяє майбутнім магістрам краще усвідомити витоки сучасних освітніх тенденцій і критично осмислювати їх у контексті глобальних змін. Включення українського освітнього досвіду також відіграє важливу роль, адже це дозволяє студентам розглядати філософію освіти через призму національної освітньої традиції.

Програма охоплює широкий спектр сучасних філософських підходів до освіти, що робить її максимально актуальною та практично значущою. Особливу увагу приділено критичній теорії, постмодерністському дискурсу та проблематиці освітньої етики, що дозволяє студентам глибше зануритися у питання справедливості, інклюзивності та моральних засад освіти. Таке наповнення є надзвичайно цінним у сучасному суспільстві, де освітні системи перебувають під впливом постійних трансформацій і викликів. Програма також містить дискусійні аспекти, що стимулюють студентів до активного осмислення соціальних змін і впливу глобалізації на освітній простір. Це сприяє формуванню інноваційного мислення, що особливо важливо для майбутніх освітян і дослідників у сфері філософії освіти.

Окремої уваги заслуговує модуль, присвячений проблемам філософії освіти, де розглядаються питання навчання й учіння, політики та етики освіти, академічної доброчесності та інклюзивності. Ці теми є надзвичайно важливими в умовах сучасної освіти, оскільки вони сприяють розвитку відповідального підходу до навчання та

формують усвідомлення соціальної місії освітян. Програма допомагає студентам не лише оволодіти теоретичними знаннями, а й набути практичних навичок аналізу освітніх процесів та вироблення нових підходів до організації навчання. Завдяки такій багатовимірній структурі студенти отримують не лише глибокі знання з філософії освіти, а й здатність застосовувати їх у реальних освітніх практиках. Це робить курс надзвичайно корисним як для наукової діяльності, так і для подальшої викладацької роботи.

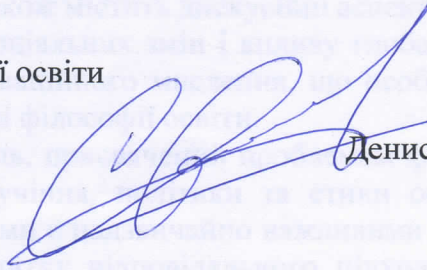
Дисципліна вирізняється не лише ґрунтовним теоретичним підґрунтям, а й акцентом на розвиток гнучких навичок (soft skills), що є ключовими для сучасного фахівця. У курсі передбачено формування навичок критичного мислення, аналітичної рефлексії та міждисциплінарної інтеграції, що робить слухачів цієї дисципліни конкурентоспроможними на сучасному ринку праці. Важливим аспектом є й використання інноваційних методів навчання, включаючи інтерактивні лекції, дискусії та проблемно-орієнтоване навчання. Такий підхід сприяє не лише ефективному засвоєнню матеріалу, а й розвитку навичок аргументації, дебатів та осмислення різних точок зору. Завдяки цьому студенти стають не просто споживачами знань, а активними учасниками освітнього процесу, здатними до самостійного аналізу та формулювання власних висновків.

Додатковою перевагою програми є її сучасне інформаційне наповнення, що включає доступ до актуальних наукових джерел, відеолекцій та електронних ресурсів. Студенти мають змогу опрацьовувати матеріали як у традиційному форматі, так і за допомогою онлайн-ресурсів, що значно підвищує рівень доступності навчального контенту. Такий підхід дозволяє поєднувати класичну академічну підготовку з новітніми цифровими технологіями, що є вкрай важливим у контексті цифрової трансформації освіти. Використання матеріалів від провідних науковців та філософів освіти гарантує високу якість поданої інформації та сприяє формуванню у студентів навичок самостійного наукового дослідження. У підсумку, це створює оптимальні умови для навчання та наукової діяльності, забезпечуючи якісну підготовку фахівців у галузі філософії освіти.

Отже, програму навчальної дисципліни / ОК «Філософія освіти» (Автори-укладачі: Андрущенко В.П., Вашкевич В.М., Терепищій С.О.) можна рекомендувати для розгляду на Вченій раді УДУ імені Михайла Драгоманова й упровадження у професійній підготовці здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей.

Рецензент:

Доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти
педагогічного факультету
УДУ імені Михайла Драгоманова

Денис СВИРИДЕНКО

РЕЦЕНЗІЯ

на програму навчальної

дисципліни

«ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ»

(Автори-укладачі: Андрущенко В.П., Вашкевич В.М., Терепищий С.О.)

Навчальна програма «Філософія освіти» для магістерського рівня Українського державного університету імені Михайла Драгоманова є ґрунтовним і комплексним курсом, що забезпечує глибоке осмислення освітнього процесу через призму філософської рефлексії. Вона побудована на сучасних наукових підходах, зокрема на міждисциплінарному аналізі взаємозв'язку філософії освіти з освітньою політикою, педагогічними технологіями та організацією наукових досліджень. Чітко сформульовані мета та завдання програми сприяють розвитку критичного мислення, здатності до аналізу історико-філософських аспектів освіти та розуміння її сучасних тенденцій. У програмі приділено увагу не лише теоретичним аспектам, а й практичним компетенціям, що є надзвичайно важливим для підготовки фахівців високого рівня. Завдяки цьому курс забезпечує магістрантам не лише знання, а й інструменти для їхньої ефективної реалізації у професійній діяльності.

Особливістю програми є її структурованість і послідовність викладу матеріалу, що дозволяє поступово заглиблюватися в основні теми філософії освіти. Вона поділена на два змістові модулі: перший присвячений фундаментальним основам філософії освіти, її предмету, історичним аспектам та ключовим ідеям у національному й міжнародному контекстах. Другий модуль зосереджується на сучасних освітніх парадигмах, включаючи критичну теорію, постмодерністські підходи та етичні аспекти освіти. Такий підхід дозволяє студентам послідовно розвивати розуміння складних концепцій і адаптувати їх до реальних умов навчального процесу. Водночас програма передбачає активну взаємодію студентів із викладачем, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу.

Важливим аспектом курсу є його актуальність і відповідність сучасним викликам в освіті, особливо в контексті глобалізації, цифрової трансформації та

змін у педагогічних методах. Програма пропонує аналіз новітніх освітніх трендів, таких як інклюзивність, демократизація освіти, міжкультурна комунікація та інтеграція технологій у навчальний процес. Значну увагу приділено проблемам академічної доброчесності, мультикультуралізму, соціальної відповідальності освітян та розвитку гнучких навичок. Це дає можливість майбутнім фахівцям отримати не лише знання, а й розуміння того, як ці знання застосовувати в реальних педагогічних і освітніх практиках.

Окремо варто відзначити міждисциплінарні зв'язки програми, що поєднує філософію освіти з іншими освітніми та соціальними дисциплінами. Інтеграція освітньої політики, педагогічної психології та організації наукових досліджень сприяє формуванню комплексного бачення освітнього процесу. Такий підхід допомагає студентам розуміти взаємозв'язки між теорією та практикою, що є ключовим для розбудови сучасних освітніх систем. Програма також стимулює аналітичне мислення та надає студентам інструменти для проведення власних досліджень у сфері філософії освіти.

Важливим елементом курсу є його орієнтація на формування професійних і загальнолюдських компетенцій, зокрема здатності до самостійного ухвалення рішень, ефективної комунікації, критичного осмислення інформації та рефлексії щодо власної професійної діяльності. Запропоновані теми та методи навчання сприяють розвитку лідерських якостей та вміння працювати в команді. Використання інтерактивних методик, аналізу кейсів і практичних завдань робить навчання динамічним та продуктивним. Це особливо важливо для магістрантів, які планують кар'єру в освітній сфері або науковій діяльності.

Крім того, курс має потужну методичну базу, що включає класичні та сучасні праці з філософії освіти, електронні ресурси, навчальні відеоматеріали та інструменти для самостійного навчання. Включення до програми авторитетних джерел і праць відомих дослідників сприяє формуванню комплексного підходу до аналізу освітніх процесів. Завдяки цьому студенти отримують не лише фундаментальні теоретичні знання, а й доступ до сучасних досліджень, що дозволяє їм бути в курсі новітніх тенденцій у сфері освіти. Це значно підвищує якість навчального процесу та створює умови для саморозвитку студентів.

Загалом, навчальна програма «Філософія освіти» є продуманим і багатогранним курсом, що поєднує фундаментальність із практичною орієнтованістю. Вона дозволяє студентам досягнути ключові концепції, тенденції та проблеми сучасної освіти через призму філософської рефлексії. Поєднання історичного аналізу, міждисциплінарних підходів та актуальних досліджень робить її надзвичайно цінною для майбутніх освітян, науковців та управлінців. Програма сприяє формуванню відповідального ставлення до освітнього процесу та стимулює студентів до подальших наукових пошуків. Це курс, що не лише збагачує інтелектуально, а й надає практичні навички для ефективного функціонування в сучасному освітньому середовищі.

Рекомендується до впровадження в освітній процес магістерських програм філософського та педагогічного спрямування, а також до використання у підготовці науково-педагогічних кадрів.

Рецензент:

Руденко С.В., доктор
філософських наук, професор,
заступник декана філософського
факультету, професор кафедри
української філософії і культури
Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

